КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет туризму, бізнесу і психології
Кафедра психології і туризму

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчально-виховної роботи
_____ Мирослав СОЛОВЕЙ
«27» червня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія державотворення України

галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність	053 Психологія
рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
освітня програма	Практична психологія
статус дисципліни	нормативна

Форма здобуття освіти	денна
Навчальний рік	2022/2023
Семестр	II
Кількість кредитів ЄКТС	3
Мова навчання	українська
Форма підсумкового контролю	залік

КИЇВ – 2022

Розробник:
Гедін М.С., кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри психології і туризму

Схвалено на засіданні кафедри психології і туризму.
Протокол № 17 від «01» червня 2022 року.

Завідувач кафедри Олександр БОНДАРЕНКО

Схвалено на засіданні вченої ради факультету туризму, бізнесу і психології.
Протокол № 9 від «27» червня 2022 року.

Голова вченої ради факультету Наталія ЖДАНОВА

1. Мета вивчення дисципліни

Метою дисципліни «Історія державотворення України» є ознайомлення здобувачів вищої освіти з історією національної державності, з її витоками та основними етапами державотворення, з особливостями державотворчої практики українського народу на різних етапах державного його буття, з державницькою діяльністю видатних діячів та політичних сил вітчизняної історії.

2. Загальний обсяг (відповідно до навчального плану) **– 3** кредити ЄКТС; 90 год.

зокрема:
лекції – 20 год.
самостійна робота – 70 год.

3. Передумови до вивчення або вибору навчальної дисципліни: знання історії України, всесвітньої історії, історії української і світової культури.

Здобувачі вищої освіти повинні:

3.1. Знати основні етапи становлення і розвитку української історії; видатних постатей української історії.

3.2. Вміти проводити аналогії подій минулого з сучасністю в царині державотворення; робити висновки.

3.3. Володіти елементарними навичками роботи з літературними джерелами, пошуку, аналізу, систематизації та узагальнення інформації.

4. Анотація навчальної дисципліни

Метою дисципліни «Історія державотворення України» є ознайомлення здобувачів вищої освіти з історією національної державності, з її витоками та основними етапами державотворення, з особливостями державотворчої практики українського народу на різних етапах державного його буття, з державницькою діяльністю видатних діячів та політичних сил вітчизняної історії.

Предметом вивчення вузівського курсу є загальні закономірності та характерні особливості виникнення і функціонування історичних форм державності українського народу на різних етапах його буття.

Завданням дисципліни є ознайомлення здобувачів вищої освіти з теоретичними проблемами української державності, з історією становлення і розвитку держави на українських теренах, з основними етапами українського національно-визвольного руху, з видатними діячами вітчизняного державотворення.

Курс «**Історія державотворення України**» для здобувачів вищої освіти спеціальності 035 Філологія складається з одного змістового модуля: Історія українського державотворення від найдавніших часів до сьогодення. *У ньому*

висвітлюються основні етапи та особливості українського державотворчого процесу.

5. Завданням дисципліни є ознайомлення здобувачів вищої освіти з теоретичними проблемами української державності, з історією становлення і розвитку держави на українських теренах, з основними етапами українського національно-визвольного руху, з видатними діячами вітчизняного державотворення, а також формування таких загальних та фахових компетентностей:

Загальні компетентності:

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 12. Здатність глибоко розуміти вітчизняні культурні традиції та їх вплив на психічну діяльність і повсякденну поведінку.

Спеціальні (фахові) компетентності :

ФК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

ФК 11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

6. Очікувані результати навчання з дисципліни

Результат навчання (1. знати; 2. уміти; 3. комунікація; 4. автономність і відповідальність)		**Форми (та / або методи і технології навчання)**	**Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання** *(за необхідності)*
Код	**Результат навчання**		
1.1	Знати теоретичні аспекти проблеми українського державотворення	Лекції Метод: проблемний	Усне опитування Тестування
1.2	Знати зміст та основні етапи українського державотворчого процесу	Лекції Метод: пояснювально-ілюстративний	Усне опитування Тестування Демонстрація мультимедійних презентацій
1.3	Знати основні політичні сили та видатних діячів українського державотворчого процесу	Лекції Метод: пояснювально-ілюстративний	Усне опитування Тестування Демонстрація

			мультимедійних презентацій
2.	Уміти		
2.1	Уміти визначати історичну конкретність, своєрідність українського державотворчого процесу на тлі всесвітньої історії	Самостійна робота. Метод: проблемний	Участь у дискусії, модульна контрольна робота, залік
2.2	Уміти використовувати отримані знання на практиці (в роботі з науково-методичними матеріалами, друкованими джерелами, в бібліотеках, при написанні самостійної роботи)	Самостійна робота, Метод: проблемний	Демонстрація мультимедійних презентацій
3.	Комунікація		
3.1.	Володіння сучасними засобами комунікацій та інформації	Лекції Самостійна робота Метод: пояснювально-ілюстративний	Демонстрація мультимедійних презентацій
4.	Автономність і відповідальність		
4.1	Здатність аналізувати різні концепції державотворення	Самостійна робота Методи: пояснювально-ілюстративний, проблемний	Участь у дискусії, модульна контрольна робота, залік
4.2	Здатність проводити аналогії подій минулого із сучасністю	Самостійна робота Методи: пояснювально-ілюстративний, проблемний	Участь у дискусії, модульна контрольна робота, залік
4.3	Здатність оцінювати основні тенденції розвитку української держави на сучасному етапі	Методи: пояснювально-ілюстративний, проблемний	Участь у дискусії, модульна контрольна робота, залік

7. Співвідношення очікуваних результатів навчання з дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання з дисципліни **Програмні результати навчання (назва)**	1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	3.1	4.1	4.2	4.3
ПРН 3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних	+	+	+	+	+	+	+	+	+

технологій, для вирішення професійних завдань.									
ПРН 17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності		+	+	+			+	+	+
ПРН 19. Враховувати ментальні та релігійні особливості досліджуваних та клієнтів у професійній роботі				+				+	+

8. Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Система модульно-рейтингового контролю результатів навчання здобувачів має таку структуру:

№ з/п	Форма підсумкового контролю	Види навчальної діяльності студента	Максимальна кількість балів
1.	Передбачений підсумковий контроль – **залік.** Передбачений вид навчальних занять – **лише** лекційні	1. Модульна контрольна робота (МКР)	**100** (якщо передбачений підсумковий контроль – **залік**)

Підсумковий контроль

Залік

Дисципліни, з яких передбачено **лише лекційні заняття і підсумковий контроль у формі заліку,** оцінюються таким чином. Вивчення кожної зазначеної дисципліни завершується виконанням здобувачами модульної контрольної роботи, під час якої перевіряється засвоєння здобувачами **всього** програмного матеріалу курсу, винесеного як на аудиторну, так і на самостійну роботу. Модульна контрольна робота (МКР) оцінюється у 100-бальній шкалі. Для цього кожне питання МКР оцінюється у 4-бальній шкалі (“відмінно” (“5”), “добре” (“4”), “задовільно” (“3”), “незадовільно” (“2”)), потім встановлюється середнє арифметичне з цих оцінок з округленням до десятої частки. Середньоарифметичне значення помножується на **20**. Результат є семестровим рейтинговим балом у 100-бальній шкалі, якому відповідає оцінка за шкалою ЄКТС:

90 – 100 балів	**–**	**A**	**зараховано**
82 – 89 балів	**–**	**B**	
75 – 81 бал	**–**	**C**	
66 – 74 бали	**–**	**D**	
60 – 65 балів	**–**	**E**	
59 балів і нижче	**–**	**FX.**	

За рішенням кафедри кожне з питань модульної контрольної роботи з дисциплін, з яких передбачено лише лекційні заняття і підсумковий контроль у формі заліку, може оцінюватися у багатобальній системі **(максимум 100 балів за всю модульну контрольну роботу)**.

Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **60 і вище**, отримують оцінку **"зараховано"** і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку. Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **59 і нижче**, складають залік і в разі успішного складання їм виставляється оцінка **"зараховано"** в національній шкалі, а в шкалі ЄКТС – **E** та бал **60.** Якщо студент під час заліку отримав оцінку **"не зараховано"**, то йому у відомість обліку успішності виставляється оцінка **"не зараховано"** в національній шкалі, оцінка **FX** – у шкалі ЄКТС та його підсумковий рейтинговий бал за дисципліну.

В умовах **дистанційного навчання** здобувачі складають залік в **он-лайн режимі** на інформаційній платформі Microsoft Office Teams в реальному часі відповідно до розкладу заліково-екзаменаційної сесії, складеного деканатом факультету. Обов'язковою умовою складання заліку є підключення з відеозв'язком (з персонального комп'ютера, телефону або іншого пристрою).Під час приєднання здобувача вищої освіти до онлайн конференції він / вона для ідентифікації обов'язково має показати свій студентський квиток, залікову книжку або інший документ, що посвідчує особу.

Процес проведення заліку передбачає співбесіду викладача з кожним здобувачем за питаннями підсумкового контролю (додаються). Надання часу для підготовки до відповіді не передбачається.

Під час складання заліку має здійснюватися відеозаписвідповідей здобувачів (з обов'язковим інформуванням про це здобувачів передпочатком заліку) з подальшим збереженням цих записів. Здобувачі мають дотримуватися усіх вимог академічної доброчесності. У разі їх порушення викладач припиняє процедуру прийняття заліку у здобувача та виставляє 0 балів.

Критерії оцінювання заліку:

№ з/п	Критерії оцінювання	Шкала оцінювання	
		«зараховано»	**«не зараховано»**
1.	Відповідність змісту	Відповідь здобувача повністю відповідає змісту питання. Основні проблеми розкриті чітко та в повній мірі.	Відповідь здобувача лише частково відповідає / не відповідає змісту питання. Основні проблеми визначено нечітко / не визначено.
2.	Повнота і ґрунтовність викладу	Основні питання розкриті повністю і ґрунтовно.	Основні питання розкриті лише частково і без належної глибини / зовсім не розкриті.
3.	Термінологічна коректність	Здобувач вільно й коректно користується понятійно-категоріальним апаратом дисципліни.	Здобувач майже не користується термінологією.

Оцінка «зараховано» виставляється за умови, якщо відповідь здобувача в повній мірі відповідає всім зазначеним критеріям.

Оцінка «не зараховано» виставляється за умови, якщо відповідь здобувача не відповідає хоча б одному із зазначених критеріїв.

Шкала відповідності оцінок

Оцінка в національній шкалі («зараховано», «не зараховано») та оцінка в шкалі ЄКТС виставляються на підставі семестрового рейтингового бала здобувача за дисципліну у такий спосіб:

90 – 100 балів	–	A	зараховано
82 – 89 балів	–	B	
75 – 81 бал	–	C	
66 – 74 бали	–	D	
60 – 65 балів	–	E	
59 балів і нижче	–	FX – не зараховано.	

Умови допуску до семестрового заліку

При розв'язанні питання про допуск здобувачів вищої освіти до заліку з дисципліни «Історія державотворення України» враховується виконання ними вимог навчального плану і графіка навчального процесу. Здобувачі вищої освіти мають відпрацювати всі пропущені аудиторні заняття з дисципліни «Історія державотворення України». Здобувач вважається **допущеним до семестрового заліку**, якщо він **виконав усі види робіт,** що передбачені робочою програмою дисципліни.

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи

дотримані всі вимоги до написання позааудиторної самостійної роботи: позначені проблема й обґрунтована її актуальність, зроблений аналіз різних точок зору на проблему й логічно викладена власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита повністю, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення, дані правильні відповіді на додаткові питання.	8-9-10 балів
дотримані основні вимоги до написання позааудиторної самостійної роботи, тема розкрита достатньо повно, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення. Водночас допущені деякі недоліки: не обгрунтовано актуальність теми, сформульовані висновки не чіткі, наявні певні неточності у викладенні матеріалу.	6-7 балів
значне недотримання вимог до написання позааудиторної самостійної роботи. Зокрема: тема розкрита лише частково, допущені фактичні помилки в змісті позааудиторної самостійної роботи, відсутній висновок, не витриманий обсяг самостійної роботи; є недоліки в оформленні.	3-4-5 балів
тема позааудиторної самостійної роботи не розкрита, виявляється істотне нерозуміння проблеми, не витриманий обсяг самостійної роботи; самостійна робота оформлена не правильно.	1-2 балів
Невиконання здобувачем вищої освіти позааудиторної самостійної роботи	0 балів

Модульна контрольна робота

Модульна контрольна робота є складником семестрового рейтингу. Наприкінці семестру всі здобувачі вищої освіти виконують модульні контрольні роботи з усіх дисциплін.

До кожного варіанта модульної контрольної роботи входить по три питання, що відповідають репродуктивному (рівень А), алгоритмічному (рівень В) й творчому (рівень С) рівням складності.

Зразок модульної контрольної роботи

Варіант № 8

1. Які державні утворення існували до Київської Русі на території сучасної України? Проаналізуйте передумови утворення Київської Русі.

Максимальна кількість балів – 20.

2. Розкрийте основний зміст внутрішньої та зовнішньої політики української козацької держави у 1648–1657 роках.

Максимальна кількість балів – 30.

3. Порівняйте програми українських політичних партій, що існували у 1900–1917рр. Проаналізуйте діяльність двох найвпливовіших політичних партій наддніпрянської України – УСДРП та УПСР, визначте їх місце у національному русі та соціально-політичній боротьбі.

Максимальна кількість балів – 50.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи:

Питання репродуктивного рівня (рівень А). Максимальна кількість балів – **20.**

16-20 балів – виставляються за бездоганну відповідь.

11-15 балів – виставляються за повну відповідь, але в ній допущені деякі неточності, що не мають істотного значення.

6-10 балів – виставляються за неповну відповідь, в якій багато неточностей.

1-5 балів – виставляються за схематичну відповідь, в якій багато фактологічних помилок.

0 балів – виставляються за відсутності відповіді, або за відповідь, що не відповідає змісту завдання.

Питання алгоритмічного рівня (рівень В). Максимальна кількість балів – **30.**

25-30 балів – виставляються за умови досконалого орієнтування у змісті понять, що висвітлюються, безпомилкового знання фактологічного матеріалу.

18-24 бали – виставляються за умови в цілому правильного висвітлення питання.

12-17 балів – виставляються за умови загального орієнтування в змісті проблеми.

6-11 балів – виставляються за умови неповного, поверхового розкриття змісту проблеми.

1-5 балів – виставляються за умови загального орієнтування в змісті проблеми з суттєвими помилками її розкриття.

0 балів – виставляються за відсутності відповіді, або за відповідь, що не відповідає змісту завдання.

Питання творчого рівня (рівень С). Максимальна кількість балів – **50.**

45-50 балів – виставляються за вичерпну, змістовну, логічну та послідовну за викладом відповідь, що містить самостійні судження та демонструє здатність творчого розв'язання поставлених завдань.

39-44 балів – виставляються за вичерпну, змістовну, логічну та послідовну за викладом відповідь.

33-38 балів – виставляються за умови, що відповідь правильна, змістовна, послідовна, але містить незначні недоліки у викладі теоретичного підґрунтя.

24-32 бали – виставляються за умови, що відповідь правильна, але містить незначні недоліки, рівень самостійності в судженнях недостатній.

16-23 бали – виставляються за умови, що відповідь неповна, схематична; рівень самостійності в судженнях недостатній.

8-15 балів – виставляються за умови, якщо у відповіді є неточності та помилки у розкритті проблеми; рівень самостійності в судженнях недостатній.

1-7 балів – виставляються за умови, відсутності вичерпної відповіді на питання; наявності значної кількості неточностей і фактологічних помилок, що свідчить про поверховість знань студента.

0 балів – виставляються за відсутності відповіді, або за відповідь, що не відповідає змісту завдань.

Модульна контрольна робота виконується протягом двох академічних годин (1 година 20 хвилин)). Максимальний рейтинг здобувача вищої освіти за виконання модульної контрольної роботи становить 100 балів.

9. Навчально-тематичний план дисципліни «Історія державотворення України»

№ п/п	№ і назва теми (включно із темами, що винесені на самостійне опрацювання)	Кількість годин			
		Денна форма здобуття освіти			
		Разом	зокрема		
			Лекції	Семінарські /практичні заняття	самостійна робота
1.	**Тема 1**. Початки державності на українських землях	8	2	–	6
2.	**Тема 2**. Утворення Старокиївської держави, її місце в історичній долі українського народу	8	2	–	6
3.	**Тема 3**. Русь у добу феодальної роздробленості. Галицько-Волинська держава (XII-XIV ст.)	8	2	–	6
4.	**Тема 4**. Українські землі під владою Литви і Польщі (XIV-XVI ст.). Козацтво як державотворча сила	8	2	–	6
5.	**Тема 5**. Національно-визвольна боротьба українського народу 1648-1657 рр. і відновлення української державності	8	2	–	6
6.	**Тема 6**. Формування Української козацько-гетьманської держави (середина XVII - XVIII ст.)	8	2	–	6
7	**Тема 7**. Українські землі у складі Російської та Австро-Угорської імперій (XIX – початок XX ст.)	6	2	–	4
8	**Тема 8**. Державотворчі процеси доби Української національної революції 1917–1920 рр.	6	2	–	4
9	**Тема 9**. Україна у міжвоєнний період (1920–	6	2	–	4

	1930-ті рр.)				
10	**Тема 10**. Україна у роки Другої світової війни (1939–1945 рр.)	8	4	–	4
11	**Тема 11**. Україна в післявоєнний період (1945–1991 рр.). Посилення кризи радянської системи	8	4	–	4
12	**Тема 12.** Державотворчі процеси в незалежній Україні	8	4	–	4
	Разом годин за модулем 1:	90	30	–	60
	Усього годин:	90	30	–	60

10. Рекомендовані джерела:

Базова література:

1. Гончаренко В.Д. Історія держави і права України: підручник. Київ : Атіка, 2013. 704 с.
2. Аркас М. Історія України-Русі. Київ : Наш Формат, 2020. 436 с.
3. Громенко С. Скоропадський і Крим: від протистояння до приєднання. Київ : Наш Формат, 2021. 352 с.
4. Грицак Я. Нарис історії України. Київ: Yakaboo Publishing, 2019. 656 с.
5. Доній О. Трансформація української національної ідеї. Київ : Наш Формат, 2021. 472 с.
6. Іванов В.М. Історія держави і права України: підручник. Київ : КУП НАНУ, 2013. 892 с.
7. Історія державності України: експериментальний підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки, О. Н. Ярмиша. Харків: Одісей, 2004. 608 с.
8. Трофанчук Г.І. Історія держави і права України: навч. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 2016. 568 с.

Додаткова література:

1. Абдулаєва Г. Кримські татари: від етногенезу до державності. Київ : Гамазин, 2021. 408 с.
2. Апанович О. Гетьмани України і кошові отамани Запорізької Січі. Київ : Либідь, 1993. 288 с.

3. Верстюк В.Ф., Дзюба О.М., Репринцев В.Ф. Україна від найдавніших часів до сьогодення :хронологічний довідник. Київ : Наукова думка, 2005. 344 с.
4. Гуржій О.І. 100 великих постатей і подій козацької України. Київ : Арій, 2008. 224 с.
5. Донік О.М. Україна: у складі двох імперій (остання чверть XVIII – перша половина XIX ст.).Київ : Кріон, 2011. 219 с.
6. Терещенко Ю., Осташко Т. Український патріот із династії Габсбургів. Київ : Темпора, 2011. 398 с.

11. Інформаційні ресурси:

Сайти бібліотек	Режим доступу
Національна бібліотеки Україниімені В.І. Вернадського	http://www.nbuv.gov.ua/
Електронна бібліотека «Україніка»	http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?C21COM=F&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB
Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського	https://dnpb.gov.ua/ua/
Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого	https://nlu.org.ua/
Харківська державна наукова бібліотека імені В.Г. Короленка	https://korolenko.kharkov.com/
Львівська національна наукова бібліотека України іменіВ. Стефаника	http://www.lsl.lviv.ua/index.php/uk/golovna2/
Державна науково-технічна бібліотека України	https://dntb.gov.ua/ru/
Одеська національна наукова бібліотека України	http://odnb.odessa.ua/
Українського інституту науково-технічної і економічної інформації	http://www.uintei.kiev.ua/
Освітні ресурси Інтернету	https://sites.google.com/site/osvitnires/osvita/osvitni-portali
Портал сучасних педагогічних ресурсів	http://www.intellect-invest.org.ua/
Портал «Освіта.UA»	http://ru.osvita.ua/
Сайт товариства «Знання» України	http://znannya.org.ua/